

Sygn. akt VIII Ga 461/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Budzyńska (spr.)

Sędziowie: SO Natalia Pawłowska – Grzelczak

SO Anna Górnik

Protokolant: stażysta Paulina Rynkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko (...) Company spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 23 czerwca 2016 r., sygn. akt X GC 1429/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach I i III w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617, 00 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu.

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 6.901 zł (sześć tysięcy dziewięćset jeden złotych) tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

SSO A. G. SSO A. B. SSO N. G.

Sygn. akt VIII Ga 461/16

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka akcyjna w W. w dniu 7 sierpnia 2015 roku wniosła pozew przeciwko pozwanej (...) Company spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o zapłatę kwoty 66.016,31 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 65.392,70 zł od dnia 12 lutego 2014 r. do dnia zapłaty, od kwoty 374,17 zł od dnia 24 lutego 2014 r. do dnia zapłaty i od kwoty 249,44 zł od dnia 12 lutego 2014 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu.

Uzasadniając żądanie pozwu powódka wskazała, iż jako przewoźnik kolejowy przekazała pozwanej jako odbiorcy przesyłki towarowe za listami przewozowymi numer (...) - (...) i (...) - (...). Wysyłającym była (...) spółka (...)/K+S. Powódka podniosła, że pozwana potwierdziła odbiór wagonów na każdym z listów i przyjęła wagony należące do powódki z towarem do rozładunku. Wagony należące do powódki pozostawały w dyspozycji pozwanej, w związku z czym powódka obciążyła pozwaną obowiązkiem poniesienia dodatkowych opłat, dochodzonych pozwem - na

podstawie w § 20 ust. 5 Regulaminu P. Przesyłek Towarowych ((...)), § 9 ust. 1 Rozdziału 4 (...) S.A. oraz postanowieniami § 5 ust. 2 i § 7 Umowy bocznicowej nr (...).

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu. Pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia oraz zaprzeczyła, jakoby zawierała jakąkolwiek umowę przewozu z pozwaną, czy z D. A. i aby znane jej były postanowienia Regulaminu, Cennika, czy Umowy bocznicowej, na które powołuje się powódka. Wskazała, że nigdy też nie była informowana o jakichkolwiek opłatach należnych na rzecz powódki i nie wyraziła zgody na obciążenie jej opłatami. W przekonaniu pozwanej powódka nie wykazała podstaw do naliczenia dodatkowych opłat. Pozwana wskazała także, iż nie uznała faktury VAT dotyczącej przedmiotowych opłat dodatkowych.

Odnosząc się do twierdzeń powódki, iż pozwana była odbiorcą towaru - pozwana spółka zakwestionowała powyższe twierdzenia, podnosząc, że odbiorcą towaru była firma (...) S.A. albo (...) Sp. z o.o. Jednocześnie pozwana przyznała, iż dokonywała rozładunku towaru i jego konfekcjonowania, jednak dokonała tego działając na zlecenie (...) spółki jawnej. Z tego też powodu potwierdziła na listach przewozowych otrzymanie towaru. Zdaniem pozwanej do sprawy nie znajduje, jak wskazuje powódka, zastosowania art. 51 ustawy prawo przewozowe, lecz Konwencja o międzynarodowym przewozie kolejowym (...).

W dalszym piśmie procesowym strona powodowa, odnosząc się do twierdzeń pozwanej co do braku legitymacji procesowej biernej wywodziła, iż pozwana była odbiorcą przesyłek przewożonych wraz z listami przewozowymi, wskazana była w tych listach i wykazach zdawczych bowiem jako odbiorca. Złożyła też podpis na tych listach oraz na zawiadomieniach o wagonach gotowych do odbioru; działając jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego, mogła zgłosić ewentualne zastrzeżenia przy podpisie. Strona powodowa podniosła, iż twierdzenia pozwanej, że jej dane wpisane w liście przewozowym jako odbiorca, zostały dokonane bez jej wiedzy są niewiarygodne. Powódka wskazała nadto, że warunki Regulaminu i Taryfy wiązały strony z uwagi na praktykę przewozów towarowych, które odbiorca akceptuje poprzez fakt przyjęcia przesyłki.

Wyrokiem z dnia 23 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie zasądził od pozwanej (...) Company spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. na rzecz powódki (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. kwotę 66 016,31 zł wraz z ustawowymi odsetkami (określonymi od 1 stycznia 2016r jako odsetki ustawowe za opóźnienie) liczonymi od kwot: 65 392,70 zł od dnia 12 lutego 2014r.; 374,17 zł od dnia 25 lutego 2014r.; 249,44 zł od dnia 6 czerwca 2024r. (pkt I), oddalił powództwo co do odsetek w pozostałej części (pkt II) i zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 6. 918,00 zł tytułem kosztów procesu (sygn. akt X GC 1429/15).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych:

Powódka (...) S.A w ramach prowadzonej przez siebie działalności trudni się przewozem rzeczy, przewóz dokonywany jest przy użyciu wagonów powódki. Strony współpracowały ze sobą od co najmniej 2012 r. Powódka pobierała opłaty za wykonywane czynności według wydanych przez siebie Regulaminu przewozu przesyłek towarowych (...) (...) S.A. oraz Taryfy towarowej (...) S.A. Regulamin i taryfa zostały opublikowane na stronie internetowej pozwanej.

Powódka jako przewoźnik przyjęła do przewozu towar. Odbiorcą towaru była pozwana spółka. Podstawą przewozu były dwa listy przewozowe o numerach (...) - (...) i (...), jeden z dnia 28 stycznia 2014 r. i drugi z dnia 11 lutego 2014 r., na podstawie których dokonano przewozu towarów ze stacji S. w Niemczech do stacji S. (...). Listy przewozowe wypełnił wysyłający – spółka niemiecka. Pozwana przyjęła przesyłkę i list przewozowy.

Sąd Rejonowy ustalił, że przyjęcie wagonów z towarem zostało potwierdzone przez upoważnionego pracownika pozwanej poprzez złożenie pieczęci i podpisu. Pozwana nie złożyła zastrzeżeń do odbieranego towaru. Wagony z przesyłką zostały dostarczone na bocznicę, według Sądu Rejonowego pozwana korzystała z tej boczniczy, na podstawie umowy bocznicowej, przy czym bocznicza ta należała do innego podmiotu. Pierwszy przewóz obejmował 31 i 8 wagonów nawozu, które oddano do rozładunku na nabrzeżu Bułgarskim należącym do (...) Company, która przeładowywała towar. Rozładunek tych 39 wagonów trwał od godziny 14:00 dnia 30 stycznia 2014 r. do godziny 4:00 dnia 3 lutego

2014 r., czyli łącznie 88 godzin. Drugi przewóz obejmował 39 wagonów nawozu, które dostarczono dnia 11 lutego 2014 r. do rozładunku na nabrzeżu Bułgarskim należącym do B. S. C., która przeładowywała towar. Rozładunek tych 39 wagonów trwał od godziny 6:00 dnia 13 lutego 2014 r. do godziny 9:00 dnia 14 lutego 2014 r., czyli łącznie 27 godzin. Kontrolę rozładunku prowadziła (...) Sp. z o.o.

Sąd Rejonowy ustalił, że dnia 3 lutego 2014 r. pozwana wystawiła wykaz należności nr 0140 za pozostawianie wagonu należącego do pozwanej w dyspozycji odbiorcy stwierdzając kwotę należności na 53.164,80 zł. Za pozostawienie wagonów w dyspozycji dnia 4 lutego 2014 r. wystawiła fakturę VAT na kwotę 65.392,70 zł z terminem płatności na dzień 11 lutego 2014 r. Dnia 14 lutego 2014 r. pozwana wystawiła wykaz należności nr (...) za pozostawianie wagonu należącego do pozwanej w dyspozycji odbiorcy stwierdzając kwotę należności na 304,29 zł. Powódka dnia 17 lutego 2014 r. wystawiła fakturę VAT nr (...) opiewającą na kwotę 374,17 zł.

Dnia 17 lutego 2014 r. powódka wystawiła fakturę korygującą VAT nr (...) na kwotę 249,44 zł.

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z Regulaminem i Taryfą powódka naliczyła opłaty dodatkowe stwierdzone w ww. fakturach za przestój wagonów do niej należących. Okres przestoju liczy się od godziny i dnia, w którym odbiorca pokwituje odbiór wagonów z towarem do momentu odbioru wagonu przez powódkę.

Pozwana nie uznała wystawionych faktur VAT i nie zaksięgowwała ich, a dostarczone dokumenty odesłała powódce. Powódka wezwała pozwaną do zapłaty należności. Wezwanie pozostało bezskuteczne.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne – Sąd I instancji uznał powództwo za uzasadnione w przeważającej części, tj. w całości co do roszczenia głównego oraz w części co do roszczenia odsetkowego. Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwem powódka dochodziła zapłaty kwoty 66.016,31 zł wraz z odsetkami ustawowymi, na którą to kwota składały się opłaty dodatkowego z tytułu postoju wagonów na czas rozładunku dokonywanego przez pozwaną.

Za nieuzasadniony uznał Sąd Rejonowy podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia. Pozwana wskazała, iż przewóz został wykonany 14 lutego 2014 r., a pozew został złożony dnia 7 sierpnia 2015 r., a więc po upływie rocznego terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 792 k.c. Sąd I instancji wskazał, że doszło do przerwania biegu przedawnienia, powódka powołała się bowiem na fakt złożenia zawezwania do próby ugodowej. Sąd Rejonowy podniósł, odwołując się do faktów znanych Sądowi z urzędu, iż w tutejszym Sądzie toczyła się sprawa o sygn. akt X GCo 384/14 o zawezwanie do próby ugodowej z wniosku (...) S.A. z siedzibą w W. a (...) Company SP. z o.o. z siedzibą w S., w której nie doszło do zawarcia ugody.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy uznał zarzut przedawnienia za nieuzasadniony.

W ocenie Sądu I instancji roszczenie powódki o zapłatę opłat dodatkowych związanych z pozostawieniem wagonów do dyspozycji pozwanej spółki znajduje swoją podstawę – jak wskazał - w przepisach umowy przewozu. Przepisy załącznika B (...) do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami COTIF wskazują, iż w liście przewozowym powinny znaleźć się informacje o należnościach przewozowych (przewoźnie, opłaty dodatkowe, należności celne i inne powstałe począwszy od zawarcia umowy aż do wydania - art. 7 § 1 pkt o). Art. 10 § 1 powołanej wyżej Konwencji wskazuje, że jeżeli nadawca i przewoźnik nie uzgodnili inaczej, należności przewozowe (przewoźnie, opłaty dodatkowe, należności celne i inne powstałe począwszy od zawarcia umowy aż do wydania) płaci nadawca.

Sąd I instancji wskazał, że Konwencja natomiast nic nie mówi o opłatach powstałych po wydaniu przesyłki, do których należy, w ocenie Sądu, zaliczyć opłaty za pozostawianie wagonów do dyspozycji pozwanej. W tym stanie rzeczy należało – zdaniem Sądu I instancji – odwołać się do uregulowania zawartego w ustawie Prawo przewozowe z dnia 15 listopada 1984 roku (Dz.U. z 2000, nr 50, poz. 601). Zgodnie bowiem z treścią art.1 ust 3 Prawa przewozowego, przepisy tejsze ustawy stosuje się do przewozów międzynarodowych, jeżeli umowa międzynarodowa nie stanowi inaczej. W myśl art. 51 ust. 1 Prawa przewozowego przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego odbiorca zobowiązuje się do zapłaty należności ciążących na przesyłce. Za takie należności uznać należy w ocenie Sądu Rejonowego opłaty dochodzone w niniejszym postępowaniu.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił także zarzutu pozwanej braku legitymacji procesowej biernej w sprawie. Wskazał, że z materiału procesowego wynika, że listy przewozowe zostały wypełnione prawidłowo - zawierają one bowiem wszelkie wymagane przepisami prawa (art. 775 k.c. w zw. z art. 38 ustawy prawo przewozowe, art. 7 załącznika B Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami COTIF) elementy. Listy przewozowe zostały wypełnione przez nadawcę niemiecką spółkę – i podpisane przez pracownika pozwanej oraz opatrzone pieczęcią pozwanej, co niewątpliwie wynika z zeznań świadka M. M.. Powyższe potwierdza również fakt, iż wagony z przewożonym towarem zostały przyjęte przez pozwaną jako odbiorcę.

W ocenie Sądu I instancji nie ulega również wątpliwości, iż wagony z towarem pozostawały w dyspozycji pozwanej przez okres wskazany przez powódkę. Wynika to bowiem wprost z raportów kontroli i nie zostało to zaprzeczone przez pozwaną.

Zdaniem Sądu I instancji istotne dla rozstrzygnięcia sprawy było ustalenie, czy pozwana zapoznała się i wyraziła zgodę na obciążenie jej opłatami dodatkowymi wynikającymi z Regulaminu i Taryfy powódki jako przewoźnika. Pozwana zaprzeczyła temu, aby znane jej były te postanowienia i aby wyraziła zgodę na to, aby ją one wiązały.

Odnosząc się do powyższych twierdzeń pozwanej Sąd Rejonowy uznał, że zarówno postanowienia Regulaminu przewozu przesyłek towarowych ((...)) (...) S.A. oraz Taryfy towarowej (...) S.A. są wzorcami umowy. W myśl art. 384 § 1 i 2 k.c. ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin, wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy. W razie gdy posługiwanie się wzorcem jest w stosunkach danego rodzaju zwyczajowo przyjęte, wiąże on także wtedy, gdy druga strona mogła się z łatwością dowiedzieć o jego treści. Nie dotyczy to jednak umów zawieranych z udziałem konsumentów, z wyjątkiem umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego.

Sąd Rejonowy podkreślił, że powódka zamieściła regulamin i taryfę na swojej stronie internetowej. W ocenie Sądu - powszechnie przyjmuje się, iż w związku z dynamicznym rozwojem produkcji towarów i świadczenia usług w stosunkach handlowych jego podmioty coraz częściej formułują ogólne warunki umów, regulaminy, wzory umów, formularze, umowy typowe, instrukcje, taryfy czy inne zbiory postanowień, jednostronnie przygotowane przed zawarciem umowy. Dla uznania postanowień za wzorzec umowy nie ma znaczenia jego nazwa ani kto był jego twórcą. Istotne jest natomiast, aby był to zbiór postanowień umownych powstały przed zawarciem umowy. Wzorzec umowy może mieć moc wiążącą wyłącznie wówczas, gdy umowa między stronami została ważnie zawarta. Postanowienia wzorca umowy posiadają moc wiążącą dla kontrahentów tylko, gdy został doręczony drugiej stronie. Jedynym wyjątkiem od konieczności doręczenia wzorca umowy kontrahentowi jest sytuacja, gdy można poprzestać na stworzeniu warunków do łatwego dowiedzenia się o treści wzorca, np. poprzez zamieszczenie wzorca umowy w Internecie. Dopelnienie wskazanych wymogów informacyjnych oznacza, iż wzorzec umowy jest wiążący dla stron i stanowi integralny element umowy.

W ocenie Sądu I instancji w rozpoznawanej sprawie nie ulega więc wątpliwości, iż przedmiotowe Regulamin i Taryfa sporządzone przez powódkę były łatwo dostępne dla pozwanej, co oznacza, iż pozwana mogła z łatwością dowiedzieć się o ich treści. Poza tym zdaniem Sądu, z uwagi na wcześniej podejmowaną współpracę między stronami, mało prawdopodobne jest, aby pozwana nie знаła postanowień Regulaminu i Taryfy. Sąd I instancji podkreślił, iż strony prowadziły już wcześniej, co najmniej od 2012 r., współpracę gospodarczą. W trakcie tej współpracy dochodziło do analogicznych sporów jak ten objęty powództwem, tzn. pozwana występowała do powódki z reklamacją obciążenia jej opłatami dodatkowymi. Poprzednio jednak po nieuwzględnieniu reklamacji przez powódkę pozwana dobrowolnie regulowała należność. Oznacza to, iż pozwanej znane były już wcześniej zarówno szczegółowe postanowienia regulaminu i taryfy oraz podstawy prawne zasadności jej odpowiedzialności.

Odnosząc się do żądania zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda odsetek od kwoty 65.392,70 zł od dnia 12 lutego 2014 r. do dnia zapłaty, od kwoty 374,17 zł od dnia 24 lutego 2014 r. do dnia zapłaty i od kwoty 249,44 zł od dnia 12 lutego 2014 r. - Sąd Rejonowy skorygował początkowe daty, od których zasądzenia odsetek domagała się powódka odnośnie kwoty 374,17 zł i kwoty 249,44 zł . Mając na uwadze, że w wystawionych fakturach powódka jako termin

płatności wskazała datę 24 lutego 2014r – odnośnie kwoty 374,17 zł i 5 czerwca 2014r – odnośnie kwoty 249,44 zł, zasądzone odsetki od następnego dnia po terminie wskazanym jako termin płatności.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Rejonowy oparł o treść art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na poniesione przez powódkę koszty złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 3.600 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz kwota 3.301 zł tytułem opłaty od pozwu. Mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu pozwanej obciążał obowiązek zwrotu na rzecz powódki kwoty 6.918 zł.

Z powyższym wyrokiem nie zgodziła się pozwana, zaskarżając go w całości. W apelacji zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

a) naruszenie przepisu prawa materialnego w postaci art. 55 ust. 1 Prawa przewozowego poprzez jego błędne zastosowanie polegające na pominięciu przez Sąd I instancji, iż niniejszy przepis dotyczy wyłącznie należności ciężających na przesyłce w chwili jej wydania odbiorcy (przejęcia przez odbiorcę) i w konsekwencji wadliwe jego zastosowanie w przedmiotowej sprawie, dotyczącej roszczeń przewoźnika mających powstać już po przejęciu przesyłki przez odbiorcę, nadto w sytuacji gdy Sąd Rejonowy rozstrzygał w zakresie roszczeń związanych z międzynarodowym przewozem kolejowym, a wskazany przepis posiada swój odpowiednik w Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) z dnia 09 maja 1980 r.;

b) naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 384 § 1 i 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na mylnym przyjęciu przez Sąd I instancji, iż już samo zamieszczenie wzorca umowy (regulaminu i taryfy) na stronie internetowej prowadzi do nawiązania przez strony stosunku umownego i związania odbiorcy przesyłki regulaminem i taryfą dotyczącą przewozu przesyłek;

c) naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 6 k.c. poprzez uznanie, iż powód udowodnił zasadność swoich roszczeń co do zasady, jak i co do wysokości, pomimo, iż Spółka (...) S.A. w żaden sposób nie udowodniła swojego związku z przewozami udokumentowanymi załączonymi do pozwu listami przewozowymi.

W związku z powyższym skarżący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za pierwszą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa;

2) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżący podniósł, iż w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew Spółka (...) wskazywała, że nie łączyła ją z powodem żadna umowa (bocznicowa czy też rozliczeniowa), nigdy także nie wyrażała zgody na obowiązywanie jakichkolwiek regulaminów czy też taryf towarowych ustalonych przez powodową Spółkę. Podniosła również, iż w niniejszej sprawie z uwagi na międzynarodowy charakter przewozu kolejowego nie mają zastosowania przepisy Prawa przewozowego. Ponadto podkreśliła, iż Spółka (...) nie wykazała swoich roszczeń co do zasady, jak i co do wysokości

W ocenie skarżącej Sąd I instancji dopuścił się rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. 55 ust.1 Prawa przewozowego oraz art. 384 § 1 i 2 k.c., a także art. 6 k.c. Zdaniem skarżącej w niniejszej sprawie brak było podstaw do stosowania przepisu art. 51 ust. 1 Prawa przewozowego, zgodnie z którym przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego odbiorca zobowiązuje się do zapłaty należności ciężających na przesyłce, a na którym oparł swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji. Bez względu na ocenę skuteczności zarzutów pozwanego, co do tego, iż nie był odbiorcą przesyłki ani także towaru, które pozwana podtrzymała w apelacji, dochodzonych niniejszym pozwem opłat nie można

uznać za należności określone w art. 51 ust. 1 Prawa przewozowego, albowiem - jak wskazuje sam powód - miały one powstać już po wydaniu przesyłki odbiorcy. Dyspozycja zaś przedmiotowego przepisu obejmuje wyłącznie należności ciężące na przesyłce w chwili wydania jej odbiorcy (przejęcia jej przez odbiorcę), w żadnym zakresie nie obejmuje należności powstałych już po tej chwili.

Zdaniem skarżącej, ustalając bowiem zakres należności objętych art. 51 ust. 1 Prawa przewozowego należy odnieść się do chwili powstania długu po stronie odbiorcy. Moment powstania długu wyznacza bowiem jego rodzaj i wysokość. Tym samym skoro dług odbiorcy powstaje z mocy ustawy z chwilą przyjęcia przesyłki wraz z listem przewozowym (i istnieje w zasadzie niezależnie od długu jakiegokolwiek innej osoby wobec przewoźnika), to odbiorca może odpowiadać tylko i wyłącznie za dług, który istniał właśnie w tej chwili (tj. w chwili wydania przesyłki). Ponadto jak wskazuje się w doktrynie (D. A., Prawo przewozowe. Komentarz, opublikowano: LEX 2014) do należności ciężących na przesyłce zalicza się przewoźne (w tym także zwiększone przewoźne, o którym mowa w art. 55 ust. 2) oraz koszty wynikłe ze sprawdzenia przesyłki (art. 48 ust. 4 Prawa przewozowego). Do należności tych trzeba zaliczyć także należności wynikłe wskutek zmiany umowy przewozu (art. 54 ust. 3 Prawa przewozowego) oraz związane z przeszkodami w przewozie lub wydaniu przesyłki (art. 55 ust. 4 Prawa przewozowego). Pozwana podniosła, że nigdzie w doktrynie czy też orzecznictwie nie wskazuje się, aby odpowiedzialność z art. 55 ust. 1 Prawa przewozowego rozciągała się na należności powstałe po chwili wydania przesyłki.

Pozwana podkreśliła, że w doktrynie (D. A., Prawo przewozowe. Komentarz, opublikowano: LEX 2014) przyjmuje się, iż w oparciu o ww. przepis nie sposób akceptować tezy o nieograniczonej odpowiedzialności odbiorcy za wszelkie należności ciężące na przesyłce, jeżeli odbiorca nie otrzymał przy przyjmowaniu przesyłki oraz listu przewozowego żadnych informacji o ich wysokości. Przyjęcie nieograniczonej odpowiedzialności odbiorcy kłóciłoby się z zasadą bezpieczeństwa obrotu. Zaciągając zobowiązanie do zapłaty należności ciężących na przesyłce przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego, odbiorca musi mieć świadomość co do treści zaciąganego zobowiązania. Przepis art. 51 ust. 1 Prawa przewozowego musi być zatem interpretowany w ten sposób, że treść zobowiązania odbiorcy jest wyznaczana przez treść listu przewozowego. Potwierdza to odwołanie się do art. 38 ust. 2 pkt 4 Prawa przewozowego (ale także do art. 7 § 1 lit. o) Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) z dnia 09 maja 1980 r.), zgodnie z którym w liście przewozowym nadawca zamieszcza „inne wskazania i oświadczenia, wymagane albo dopuszczone zgodnie z przepisami ze względu na warunki danej umowy lub sposób rozliczeń” (por. wyrok Najwyższego z dnia 08 czerwca 2005 r., sygn. akt V CK 286/05).

Mając na uwadze powyższe skarżący wskazał, iż przepis art. 51 ust. 1 Prawa przewozowego nie może być stosowany w niniejszej sprawie, albowiem nie dotyczy on należności powstałych po chwili wydania przesyłki odbiorcy, a które to należności są przedmiotem niniejszego sporu.

W ocenie skarżącej brak jest także w przedmiotowej sprawie jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż pozwaną Spółkę wiązały postanowienia ustalonych przez (...) S.A. wzorców umowy Regulaminu przewozu przesyłek towarowych (...) oraz Taryfy towarowej. Powodowej Spółki oraz Spółki (...) nie łączył bowiem z powodem żaden stosunek umowny, ani umowa rozliczeniowa, ani umowa bocznikowa, ani także przewozu. Powód nie zawarł z pozwanym jakiegokolwiek umowy, która dotyczyłaby w jakimkolwiek stopniu wagonów będących przedmiotem niniejszego sporu. Osoba uprawniona do reprezentowania pozwanej Spółki (członek Zarządu) nigdy nie złożyła oświadczenia woli w przedmiocie zawarcia umowy z (...) S.A. Jednocześnie oświadczenia takiego nie mogła złożyć w imieniu pozwanego jakakolwiek inna osoba (pracownik), gdyż nieumocowania do zaciągania zobowiązań w imieniu pozwanej Spółki, a co najwyżej do dokonania czynności faktycznej, jaką jest kwitowanie przyjęcia przesyłki dla odbiorcy.

Pozwana podkreśliła także, iż odbiorca (a którym to - według twierdzeń powódki - miała być Spółka (...)) nie jest stroną umowy przewozu. Stroną umowy przewozu są wyłącznie nadawca (wysyłający przesyłkę) i przewoźnik (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2007 r., sygn. akt V CSK 420/00; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., sygn. akt V CSK 155/08). Tym samym pozwanej nie wiążą postanowienia Regulaminu przewozu przesyłek towarowych (...) oraz Taryfy towarowej, przedmiotowe akty odnoszą się bowiem do umów przewozu, jako wzorca umowy stanowią ich uzupełnienie. Wywodziła, że wzorzec umowy może wiązać drugą stronę wyłącznie w przypadku zawarcia

umowy, a także w sytuacji, gdy został wręczony drugiej stronie przed zawarciem umowy. W sytuacji, gdy strony nie zawarły umowy, wzorzec umowy nie wiąże. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 czerwca 2016 r., sygn. akt I CSK 4/16, LEX nr 2071520, Artykuł 384 § 1 k.c. reguluje jedynie procedurę zawarcia umowy przy użyciu wzorca, nie może zatem wystąpić w roli samodzielnego źródła mocy wiążącej adherenta, jeśli nie "skonstruuje się jego zgody". Z kolei jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 15 kwietnia 2015 r., sygn. akt VI Ca 358/15, LEX nr 1771051, Zawarcie umowy polega na złożeniu zgodnych, oświadczeń woli przez co najmniej dwie strony, którymi kształtują one treść stosunków prawnych pomiędzy nimi. Treść wzorca umownego nie wiąże properenta przed zawarciem z nim konkretnej umowy przy zastosowaniu tegoż wzorca. Samo upublicznienie przez proponenta stosowanego przez niego wzorca umownego nie prowadzi do powstania zobowiązań properenta wynikających z treści postanowień wzorca. P. jest związany postanowieniami wzorca umownego dopiero z chwilą dotarcia do niego oświadczenia woli adherenta o przystąpieniu do umowy. Dla związania properenta wzorcem umownym konieczne jest więc złożenie przez drugą stronę oświadczenia woli o przystąpieniu umowy na warunkach określonych we wzorcu czy też w wyroku z dnia 22 stycznia 2015 r., sygn. akt VI ACa 238/14, LEX nr 2019919, Z mocy art. 384 § 1 k.c. regulamin jest jedną spośród wymienionych tym przepisem szczególnych postaci wzorca umowy, a więc; jak każdy wzorzec umowy, ustalany jest przez jedną ze stron i z tego już choćby powodu nie może być kwalifikowany czy utożsamiany z umową. O jurydycznej odrębności wzorca umowy od umowy świadczy norma art. 385 k.c., przyznająca priorytet treści umowy w razie jej sprzeczności z postanowieniami wzorca umowy. Spełnienie się ustawowych przesłanek związania adresata wzorca umowy jego treścią nie nadaje temu wzorcowi charakteru umowy. Umowa zawarta między stroną będącą twórcą wzorca umowy i jej kontrahentem - adresatem wzorca jest odrębną czynnością prawną, kreującą węzeł obligacyjny.

Ponadto jak wskazano w § 1 pkt 1 Regulaminu przewozu przesyłek towarowych ((...)), określającym zakres stosowania Regulaminu, Regulamin przewozu przesyłek towarowych ((...)) (...) S.A. zwany dalej „regulaminem” określa zasady przyjęcia do przewozu, przewozu i wydania przesyłek towarowych, zwanych dalej „przesyłkami”, przez (...) S.A. Niniejszy zapis jednoznacznie zaś wskazuje na powiązanie Regulaminu z umową przewozu.

Mając na uwadze powyższe, skarżący podniósł, że nie powinno budzić wątpliwości, iż pozwanego, niebędącego stroną umowy przewozu (ani też stroną jakiegokolwiek innej umowy zawartej z (...) S.A.), a jedynie osobą trzecią, nie wiązały postanowienia ww. Regulaminu (...) oraz Taryfy Towarowej. Pozwany nigdy nie złożył bowiem żadnego oświadczenia w przedmiocie zawarcia umowy z powodem czy chociażby w przedmiocie akceptacji ww. aktów. Zamieszczenie zaś przedmiotowych aktów na jakiejś stronie internetowej czy też wywieszenie ich w jakimś bliżej nieokreślonym miejscu samo w sobie nie powoduje zawarcia umowy pomiędzy przewoźnikiem a odbiorcą, a co za tym idzie związania odbiorcy treścią wzorców umowy (tj. ww. Regulaminu i Taryfy). Przy czym w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie można w ogóle stwierdzić, iż owe akty na moment bezpośrednio poprzedzający przejęcia przesyłki przez odbiorcę były faktycznie dostępne - możliwe do otworzenia - na stronie internetowej (co więcej w doktrynie - Jerzy Ciszewski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. II, opublikowano: LexisNexis 2014 - przyjmuje się, iż wymóg zagwarantowania adherentowi możliwości przechowywania i odtwarzania wzorca w zwykłym toku czynności jest rozumiany jako niedopuszczalność publikacji wzorca na stronach www i konieczność jego doręczenia w postaci trwałego nośnika informacji (np. płyty CD lub pen drive'a) albo pocztą elektroniczną) czy też udostępnione w taki sposób, że Zarząd Spółki (...) Company mógł się z łatwością o nich dowiedzieć. Dla pozwanego Regulamin (...) oraz Taryfa Towarowa stanowią jedynie wewnętrzne akty (...) S.A., nie wiążą się z żadnym stosunkiem umownym. Tym samym - w ocenie pozwanej - nie sposób odpowiedzialności pozwanego za dochodzone niniejszym pozwem roszczenia opierać na zasadzie § 20 pkt 5 Regulaminu przewozu przesyłek towarowych ((...)).

Dodatkowo pozwany zaznaczył, iż analiza sposobu zredagowania Regulaminu (...) nie pozwala przyjąć, iż Spółka (...) S.A. przewidziała możliwość naliczania opłat za pozostawienie wagonu do dyspozycji już po wydaniu przesyłki odbiorcy. Postanowienie regulujące kwestie naliczania przedmiotowych opłat zostały uregulowane wyłącznie w dziale 2 Regulaminu - Nadanie przesyłek (§ 15), jednocześnie w Rozdziale 3 zatytułowanym P. i wydanie przesyłek nie znalazło się jakiegokolwiek odwołanie do postanowień z § 15. Taka redakcja Regulaminu powinna skłaniać do wniosku, iż wyłącznie przy nadaniu przesyłek naliczane są opłaty za pozostawienie do dyspozycji.

W ocenie skarżącego Sąd I instancji dopuścił się w niniejszej sprawie także naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. 6 k.c. poprzez uznanie, iż powód udowodnił zasadność swoich roszczeń co do zasady, jak i co do wysokości, pomimo, iż Spółka (...) S.A. w żaden sposób nie udowodniła swojego związku z przewozami udokumentowanymi załączonymi do pozwu listami przewozowymi. Jak wynika bowiem z przedstawionych listów przewozowych przewoźnikiem był podmiot niemiecki – D. A. i do tej niemieckiej spółki – jak przyznał powód – należały wagony przy pomocy których, dokonywano przewozu kolejowego. Tym samym w celu skutecznego dochodzenia roszczeń objętych pozwem (należności związanych z pozostawianiem wagonów do dyspozycji odbiorcy) strona powodowa powinna wykazać swój związek z niemieckim przewoźnikiem (treść łączącego ją z D. A. stosunku) w przeciwnym razie nie można przyjąć, że powód jest uprawniony do dochodzenia roszczeń związanych z wagonami należącymi do osoby trzeciej.

Pozwana zarzuciła także, iż powód nie wykazał, aby doszło do przerwania biegu przedawnienia jak przyjął to Sąd Rejonowy.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego. Aprobując orzeczenie Sądu I instancji wskazała, iż roszczenie powoda dotyczy należności ciężących na przesyłce, a więc wynikających z umowy przewozu, do których opłaty za pozostawienie wagonów do dyspozycji pozwanej z pewnością się zaliczają, co w świetle art. 51 ust. 1 Prawa przewozowego prowadzi do wniosku, iż powództwo trafnie zostało uznane za zasadne.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej okazała się zasadna, doprowadzając w konsekwencji do wydania przez Sąd Okręgowy orzeczenia zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego. Uzasadnione okazały się zarzuty apelacji dotyczące poczynienia błędnych ustaleń faktycznych, czego konsekwencją było oparcie rozstrzygnięcia na nieznajdującej uzasadnienia w materiale dowodowym sprawy podstawie faktycznej, jak i zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego.

Na wstępie rozważań wskazać należy, że Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.), postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy, co oznacza, że wyrok Sądu drugiej instancji musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych. Sąd drugiej instancji rozpoznaje przy tym sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, kontroluje prawidłowość postępowania przed Sądem pierwszej instancji, po czym orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania, nie wykraczając poza wnioski zawarte w apelacji.

Oceniając zebrany w sprawie niniejszej materiał dowodowy Sąd Okręgowy w części podzielił dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, w zakresie opisanym poniżej dokonał ustaleń odmiennych a także uzupełnił ustalenia Sądu pierwszej instancji, o fakty istotne dla rozstrzygnięcia, które zostały przez ten Sąd pominięte.

Odnosząc się do ustaleń Sądu Rejonowego w pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd ten prawidłowo ustalił, że pozwana spółka była odbiorcą spornych przesyłek dostarczonych w oparciu o listy przewozowe (...) numer (...) - (...) i (...) - (...). Dodać należy, że nadawcą tych przesyłek – jak wynika z treści wskazanych listów przewozowych była (...) spółka (...), przewoźnikiem umownym D. A., powódka zaś jak wynika z listu przewozowego – „innym przewoźnikiem”.

Bezspornym pozostaje w sprawie, iż pozwana została wskazana przez nadawcę przesyłek w listach przewozowych jako odbiorca, pozwana potwierdziła też odbiór przesyłek zarówno na listach przewozowych jak i na załączonych do pozwu wykazach zdawczych, na których została także wskazana jako odbiorca przesyłek, podpis pozwanej został także złożony na zawiadomieniach o wagonach gotowych do odbioru.

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowo Sąd Rejonowy przyjął - w świetle powyższych dowodów - iż pozwana nie wykazała swoich twierdzeń, że nie była odbiorcą spornych przesyłek lecz jedynie rozładownicą działającym na zlecenie spółki (...) spółki jawnej w S., zaś umieszczenie podpisów i pieczętek na wskazanych dokumentach nastąpiło

w wyniku błędu i omyłkowego wskazania pozwanej jako odbiorcy. Twierdzenia te nie znajdują, zdaniem Sądu odwoławczego, potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy, za niewiarygodne należy uznać w tym względzie zeznania reprezentanta pozwanej spółki złożone w charakterze strony. Podkreślić należy, iż pozwana nie zgłaszała powodce żadnych nieprawidłowości w zakresie wypełnienia listu przewozowego przez nadawcę - ani po przyjęciu listu przewozowego wraz z przesyłką ani też w późniejszym okresie.

Niezasadny okazał się zarzut pozwanego, co do błędnego uznania przez Sąd I instancji, iż nie doszło do przedawnienia roszczenia powódki. Sąd Rejonowy wskazał na przerwanie biegu terminu przedawnienia poprzez złożenie przez powódkę w sprawie o sygn. akt X GCo 384/14 wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, w której to sprawie z udziałem pozwanej spółki - nie doszło do zawarcia ugody. Sąd Okręgowy zauważa, iż powódka w piśmie procesowym z dnia 26 lutego 2016 roku odniosła się szczegółowo do podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia, wskazując, iż zawezwała pozwaną do próby ugodowej wnioskiem z dnia 31 października 2014, na posiedzeniu sądu, które odbyło się w dniu 16 kwietnia 2015 roku – pozwana wskazała, że nie widzi możliwości zawarcia ugody. Pozwana – jak wynika z akt sprawy – nie odniosła się w żaden sposób do powyższych twierdzeń, nie zakwestionowała ich, co pozwala uznać je za przyznane. Ogólnikowe wskazanie następnie w apelacji, iż nie zostało wykazane, czy przedmiot postępowania w sprawie X GCo 384/14 obejmował roszczenie objęte żądaniem pozwu w niniejszej sprawie, w sytuacji nie kwestionowania tych okoliczności przed Sądem I instancji, nie może odnieść skutku w postępowaniu apelacyjnym.

Za trafny uznał Sąd Okręgowy natomiast zarzut poczynienia przez Sąd I instancji błędnych ustaleń faktycznych w zakresie przyjęcia, że wagony z przesyłką zostały dostarczone przez powódkę na bocznice, z której pozwana miała korzystać – jak wskazywała powódka - na podstawie umowy bocznicowej. Podkreślić należy, że strona pozwana w toku postępowania konsekwentnie zaprzeczała, aby łączyła ją z powodem umowa bocznicowa (a także umowa rozliczeniowa, powołana przez powódkę w wykazie należności nr (...) k. 46), wskazując także, że nie wyrażała zgody na obowiązywanie jakichkolwiek regulaminów czy taryf towarowych ustalonych przez powódkę.

Podkreślić należy, iż strona powodowa uzasadniając dochodzone pozwem roszczenie, obejmujące, jak wskazywała dodatkowo opłaty za pozostawienie wagonów w dyspozycji pozwanej, powoływała się na postanowienia § 20 ust. 5 Regulaminu P. Przesyłek Towarowych (...), § 9 ust. 1 Rozdziału 4 (...) S.A. oraz postanowieniem § 5 ust. 2 i § 7 Umowy bocznicowej nr (...), wnioskując o przeprowadzenie dowodu ze wskazanej umowy bocznicowej, wymienionej jako załącznik do pozwu. Wskazany załącznik w postaci umowy bocznicowej nr (...) nie został jednak załączony do pozwu a Sąd I instancji zaniechał wezwania powoda o jego przedłożenie, orzekając w konsekwencji w oparciu o niepełny materiał dowodowy.

Wobec powyższego zaszła konieczność uzupełnienia materiału dowodowego sprawy przez Sąd odwoławczy. Z przedłożonych przez powoda w wykonaniu zobowiązania Sądu Okręgowego dokumentów w postaci umowy bocznicowej nr (...) z dnia 31 maja 2007 roku z aneksami (k.228-239) wynika, że powyższa umowa bocznicowa została zawarta pomiędzy (...) a Przedsiębiorstwem Produkcyjno – Usługowym (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. Z treści tej umowy wynika wprawdzie (§ 3 ust 5), że zezwala ona na udostępnianie bocznicy osobom trzecim, jednak twierdzenia powódki, iż to pozwana spółka korzystała ze wskazanej bocznicy, współużytkując ją z Przedsiębiorstwem Produkcyjno – Usługowym (...) – nie znajdują żadnego potwierdzenia w przedłożonych wraz z pismem procesowym powódki z dnia 25.01.2017 dowodach. Z przedłożonych przez powódkę deklaracji na współużytkowanie bocznicy za lata 2012, 2011 i za okres 2014-2015 (k.239-245) wynika bowiem, że w okresie w którym powódka dostarczyła pozwanej sporne przesyłki (tj. w styczniu i lutym 2014 roku) – nie łączyła pozwanej i powódki umowa na współużytkowanie bocznicy. Taka umowa łączyła natomiast powódkę i spółkę (...) spółkę jawną w S., jednak nie we wskazanym przez powódkę okresie, lecz późniejszym tj. od 1.03.2014 do 30.03.2015 (k. 243).

Sąd odwoławczy poczynił w konsekwencji odmienne ustalenia faktyczne niż Sąd I instancji w zakresie przyjęcia, że wagony z przesyłką zostały dostarczone przez powódkę na bocznice, z której pozwana korzystała na podstawie umowy bocznicowej (czy też umowy o współużytkowanie bocznicy), uznając że materiał procesowy nie daje żadnych podstaw do poczynienia takich ustaleń.

W konsekwencji brak było podstaw do uznania, iż strony łączyła umowa bocznicowa, a w konsekwencji Regulamin P. Przesyłek Towarowych powódki, do którego odwoływała się wskazana umowa bocznicowa i umowy o współużytkowanie bocznic.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów apelacji należy wskazać, iż pomiędzy stronami nie było sporu, iż przewozy objęte listami przewozowymi załączonymi do pozwu były wykonywane na podstawie Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) z dnia 9 maja 1980 roku. Dnia 3 czerwca 1999 roku sporządzony został w W. Protokół wprowadzający zmiany do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) - Dz. U z 2007, Nr 100, poz. 674, przy czym dla przewozów towarowych podstawowe znaczenie ma Załącznik B do Konwencji, który zawiera Przepisy ujednolicone o umowie międzynarodowego przewozu kolejami. W myśl Konwencji międzynarodowe przewozy kolejami mają miejsce wówczas gdy, miejsce przyjęcia towaru do przewozu oraz punkt jego dostawy znajduje się w dwóch różnych państwach, z których przynajmniej jedno z nich jest stroną konwencji. Bezsprzeczne pozostawało przy tym w sprawie, iż przewóz towaru miał miejsce z Niemiec (miejsce załadunku) do Polski (miejsce dostawy). We wskazanej Konwencji uczestniczą przy tym kraje Europy. W przedmiotowej sprawie został także wypełniony dokument przewozowy potwierdzający międzynarodowy charakter przewozu towarów kolejami w postaci tzw. listu przewozowego (...), w których, co bezsporne, nie zostały wpisane kwoty należności objętych żądaniem pozwu.

Podkreślić należy, że Konwencja COTIF zawiera regulację stosunków cywilnoprawnych, a Polska, poprzez jej akceptację w formie ratyfikacji, przewidzianej polskim konstytucyjnie wymaganym porządkiem prawnym, spowodowała, że Konwencja stała się częścią wewnętrznego porządku prawnego, stanowiąc źródło powszechnie obowiązującego prawa cywilnego, bezpośrednio stosowanego m.in. przez sądy.

Wymaga wyraźnego podkreślenia przy tym, że stosowanie norm prawa krajowego jest uzasadnione wyłącznie w przypadku, gdy określone zagadnienie nie jest objęte zakresem regulacji konwencyjnej.

Sąd I instancji uznał, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, że roszczenie o zapłatę opłat dodatkowych związanych z pozostawieniem wagonów do dyspozycji pozwanej spółki znajduje swoją podstawę w „przepisach umowy przewozu”, odwołując się w dalszej części uzasadnienia do ustawy z dnia 15 listopada 1984 Prawo przewozowe – art. 51 ust 1 prawa przewozowego. W ocenie Sądu Rejonowego skoro Konwencja nic nie mówi o opłatach powstałych po wydaniu przesyłki, do których należy zaliczyć opłaty za pozostawianie wagonów do dyspozycji pozwanej, powyższe oznacza, że należy sięgnąć do prawa krajowego prawa przewozowego tj. art. 51 ust. 1.

Sąd Rejonowy dostrzegł, że z załącznika B (...) do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami COTIF wynika, iż w liście przewozowym powinny znaleźć się informacje o należnościach przewozowych (przewoźnie, opłaty dodatkowe, należności celne i inne powstałe począwszy od zawarcia umowy aż do wydania) – jeżeli podlegają zapłacie przez odbiorcę lub jakkolwiek wskazówkę, stwierdzającą że należności opłaca odbiorca (art. 7 § 1 lit o). Art. 10 § 1 powołanej wyżej Konwencji wskazuje natomiast, że jeżeli nadawca i przewoźnik nie uzgodnili inaczej, należności przewozowe (przewoźnie, opłaty dodatkowe, należności celne i inne powstałe począwszy od zawarcia umowy aż do wydania) płaci nadawca.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji, iż art. 10 § 1 Konwencji dotyczy należności (jak przewoźnie, opłaty dodatkowe, należności celne i inne) powstałych począwszy od zawarcia umowy aż do wydania, przy czym przewoźnik może żądać – zgodnie z art. 17 ust 1 w zw. z art. 7 § 1 lit o Konwencji - od odbiorcy tylko należności wynikających z listu przewozowego. Wskazać należy, że w listach przewozowych (...), załączonych do pozwu, co było bezsporne - nie zostały wpisane kwoty należności objętych żądaniem pozwu.

Sąd Okręgowy, dzieląc stanowisko Sądu I instancji co braku podstaw stosowania w sprawie przepisów Konwencji, mając na uwadze twierdzenia samej strony powodowej co do powstania dochodzonych należności po wydaniu przesyłki odbiorcy – nie podzielił natomiast stanowiska Sądu I instancji, iż w sprawie powinien znaleźć zastosowanie art. 51 ust. 1 Prawa przewozowego, zgodnie z którym przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego odbiorca zobowiązuje się do zapłaty należności ciężących na przesyłce.

Za trafne należy uznać w tej kwestii stanowisko apelującego, iż dyspozycja wskazanej normy prawnej obejmuje wyłącznie należności ciężące na przesyłce w chwili wydania jej odbiorcy, nie obejmuje natomiast należności powstałych już po jej wydaniu. Do należności ciężących na przesyłce zalicza się bowiem przewoźne w tym zwiększone przewoźne art. 55 ust 2, koszty wynikłe ze sprawdzenia przesyłki, zmiany przewozu czy związane z przeszkodami w przewozie lub wydaniu przesyłki. Nie sposób podzielić stanowiska powódki, iż były to należności ciężące na przesyłce, gdyż wynikały z wykonywania umowy przewozu, nie wiążą się one bowiem w żaden sposób z wykonywaniem umowy przewozu. Podkreślić należy, iż zarówno w doktrynie czy też orzecznictwie nie wskazuje się, aby odpowiedzialność z art. 55 ust. 1 Prawa przewozowego rozciągała się na należności powstałe po chwili wydania przesyłki.

W ocenie Sądu Okręgowego, brak jest także w sprawie podstaw do przyjęcia, iż strony postępowania wiązały - jak uznał to Sąd Rejonowy - postanowienia Regulaminu P. Przesyłek Towarowych. Jak wskazano wcześniej - strony nie łączyła, wbrew ustaleniom Sądu I instancji - umowa bocznicowa, ani umowa o współużytkowanie bocznic. Stron procesowi nie łączyła także umowa przewozu. Pozwanej jako odbiorcy nie wiążą tym samym postanowienia Regulaminu czy też Taryfy Towarowej, przedmiotowe akty odnoszą się bowiem do stron umów przewozu. Wzorzec umowy może wiązać strony wyłącznie w przypadku zawarcia umowy. Podkreślić należy, iż pozwana spółka nie złożyła żadnego oświadczenia w przedmiocie zawarcia umowy przewozu z powódką czy chociażby akceptacji postanowień Regulaminu czy Taryfy. Brak było w konsekwencji podstaw do domagania się przez powódkę roszczenia opartego na treści § 20 pkt 5 Regulaminu P. Przesyłek Towarowych, załączonego do pozwu (k.84)

W konsekwencji zarzut skarżącego co do naruszenia art. 384 § 1 i 2 k.c. należy uznać za uzasadniony.

W ocenie Sądu Okręgowego jest także jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, jak wywodziła powódka, ażeby w sprawie doszło do zawarcia umowy przewozu z chwilą przyjęcia przez pozwaną towaru wraz z listem przewozowym. Regulacje takie obowiązywały w dawnym Regulaminie P. Przesyłek Towarowych (...), który obowiązywał od 1.01.2004 roku, regulacje te zostały następnie jednak uchylone. W powołanym przez powoda Regulaminie, mającym obowiązywać w sprawie, niezależnie od oceny ważności takich uregulowań - brak jest takiego zapisu.

Sąd Okręgowy podziela także zarzut skarżącego, iż spółka (...) S.A. w żaden sposób nie udowodniła swojego związku z przewozami udokumentowanymi załączonymi do pozwu listami przewozowymi. Jak wynika bowiem z przedstawionych listów przewozowych przewoźnikiem umownym był podmiot niemiecki – D. A. i do tej niemieckiej spółki, a nie powódki - jak wynika z materiału procesowego sprawy, w tym zeznań świadka U. J. (k. 159) należały wagony przy pomocy, których dokonano przewozu. Tym samym w celu skutecznego dochodzenia roszczeń objętych pozwem (należności związanych z pozostawianiem wagonów do dyspozycji odbiorcy) strona powodowa powinna wykazać swój związek z niemieckim przewoźnikiem (treść łączącego ją z D. A. stosunku) - w przeciwnym razie nie można przyjąć, że powód wykazał, iż jest uprawniony do dochodzenia roszczeń związanych z wagonami należącymi do osoby trzeciej.

W ocenie Sądu Okręgowego powódka w żaden sposób nie wykazała podstaw do domagania się od pozwanej należności za czas pozostawienia wagonów do dyspozycji pozwanej, w tym ewentualnych rozliczeń czy rozrachunków w tym zakresie między przewoźnikami. Dodać należy, że kwestie te pomiędzy przewoźnikami kolejowymi różnych krajów reguluje, jak wskazywał pełnomocnik powoda w piśmie procesowym z dnia 25 stycznia 2017 roku „Ogólna umowa o użytkowaniu wagonów towarowych (...), przy czym powódka nie podnosiła w tym zakresie żadnych przytoczeń faktycznych.

W tym stanie rzeczy powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu. Prowadzi to – stosownie do art. 386 § 1 k.p.c. – do zmiany wyroku w całości przez oddalenie powództwa.

O kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji orzeczono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty te składała się kwota 3600 zł koszty zastępstwa procesowego – § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust 1 i 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności

radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu i opłata skarbową od pełnomocnictwa (Dz. U z 2013 r. poz. 490 tj ze zm.).

Podstawę orzeczenia o kosztach postępowania przez Sądem II instancji stanowiły przepisy art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Na koszty te składała się kwota 3600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z § 2 pkt 6 w zw. z 10 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U z 2015, poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia apelacji tj. 2.09.2016 oraz opłata od apelacji – 3.301 zł - co stanowi łącznie kwotę 6.901 zł.

SSO A. G. SSO A. B. SSO N. G.